

TARKASTUSTOIMINTA

1. Tarkastustoiminta ja viranomaisvalvonta
2. Tarkastuslaitokset teknisen turvallisuuden ja luotettavuuden varmistajina
3. Painelaitteiden tarkastukset
4. Sähkölaitteistojen tarkastukset
5. Hissien, liukuportaiden ja nosto-ovien määräaikaistarkastukset
6. Palonilmaisulaitteistojen ja sammutuslaitteistojen tarkastukset
7. Vaarallisten kemikaalien käsittelyyn liittyvät tarkastukset
8. Vaarallisten aineiden kuljetussäiliöiden ja -pakkausten tarkastukset
9. Kuljetuskonttien tarkastukset
10. Vakaustoiminta
11. Jalometallituotteiden tarkastusleimaus

1. Tarkastustoiminta ja viranomaisvalvonta

Tarkastustoiminta ja viranomaisvalvonta ovat osa yhteiskunnan turvallisuusjärjestelmää, jonka avulla edistetään teknistä turvallisuutta ja luotettavuutta. Turvatekniikan keskus (Tukes) on valvontaviranomainen, jonka tehtävänä on lupa-, ilmoitus- ja valvontamenettelyillä edistää näitä asioita omalla toimialallaan. Teknistä tarkastustoimintaa tekevät sekä ilmoitetut laitokset että kansallisesti hyväksytyt tarkastuslaitokset. Tukes valvoo tarkastuslaitosten toimintaa. Tarkastuslaitoksia koskevat tehtävät tulevat Tukesille työ- ja elinkeinoministeriön, sisäasiainministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta.

Ilmoitetut laitokset (Notified body)

Ilmoitetut laitokset tekevät direktiivien mukaisia tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointitehtäviä ja menetelmien pätevöintejä. Ilmoitetut laitokset toimivat ETA-alueella ja niiden hyväksymisestä vastaavat ministeriöt.

Jotta tuote voidaan saattaa markkinoille, tulee tuotetta koskevien direktiivien vaatimusten täytyä. Direktiiveissä on valmistajalle annettu vaihtoehtoisia menettelytapoja (moduulit) tuotteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Ilmoitetut laitokset toimivat kolmantena osapuolena direktiivien mukaisessa menettelyssä.

Hyväksytyt tarkastuslaitokset

Hyväksytyjen tarkastuslaitosten tehtävät sisältävät laitteiden ja laitteistojen käyttöönottoon ja käytönaikaiseen toimintaan liittyviä arviointeja ja tarkastuksia sekä erilaisia henkilöiden ja organisaatioiden kelpoisuuteen liittyviä arviointeja. Tukes hyväksyy oman toimialansa kansalliset tarkastuslaitokset.

Tämä Tukes-opas käsittelee pääsääntöisesti hyväksytyjen tarkastuslaitosten toimialueita. Oppaan tarkoituksena on vastata seuraaviin kysymyksiin.

Miksi tarkastuksia tehdään?

Mitä tarkastuksia tehdään?

Kuka tarkastukset tekee?

Kenen velvollisuuksiin kuuluu tarkastusten pyytäminen?

Opas on tarkoitettu tarkastuspalvelujen käyttäjille, tarkastuslaitoksille sekä viranomaisille.

2. Tarkastuslaitokset teknisen turvallisuuden ja luotettavuuden varmistajina

Tarkastuslaitosten tehtävänä on varmistaa laitteiden ja laitteistojen tekninen turvallisuus ja luotettavuus silloin, kun laitteita ja laitteistoja otetaan käyttöön ja sen jälkeen niitä käytettäessä.

Tarkastuslaitosten tehtävät

- Käytössä olevien painelaitteiden tarkastukset (hyväksytyt laitokset ja omatarkastuslaitokset)
- Sähköasennusten varmennus- ja määräaikaistarkastukset (valtuutetut laitokset ja valtuutetut tarkastajat)
- Hissien, liukuportaiden ja nosto-ovien määräaikaistarkastukset (valtuutetut laitokset ja valtuutetut tarkastajat)
- Palonilmaisulaitteistojen ja automaattisten sammuslaitteistojen tarkastukset
- Vaarallisten kemikaalien käsittelyyn liittyvät tarkastukset (vaaralliset kemikaalit, nestekaasu, maakaasu ja öljylämmityslaitteistot)
- Vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen säiliöiden ja pakkausten tarkastukset
- Kuljetuskonttien tarkastukset
- Vakaukset
- Jalometallituotteiden tarkastusleimaus.

Tarkastuslaitokset ovat asiantuntijoita alallaan. Niiden pitää tehdä tarkastukset hyvin ja ammattitaitoisesti ottaen huomioon kohdetta koskevat säännökset ja suositukset. Tarkastuslaitokset toimivat ns. kolmantena osapuolena ja niiden kuuluu tehdä tarkastukset kaikille samojen peruskriteerien mukaisesti. Näin varmistutaan siitä, että tarkastusten tilaajat voivat luottaa saamiensa palveluiden oikeellisuuteen, puolueettomuuteen ja luotettavuuteen.

Tarkastuslaitoksille asetetut vaatimukset

- Toiminnallinen ja taloudellinen riippumattomuus
- Ammattitaitoinen henkilökunta
- Toiminnan edellyttämät välineet, laitteet ja järjestelmät
- Vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely
- Laitos on Suomessa rekisteröitynyt oikeushenkilö tai osa tällaista oikeushenkilöä.

Tarkastuslaitosten hyväksyminen edellyttää ulkopuolista arviointia vaatimusten täyttymisestä. Käytännössä arvioinnin tekee olemassa olevien tarkastuslaitosten osalta FINAS, ja arviointiperusteina ovat säädösten lisäksi EN-standardit. Sähköalan valtuutettujen tarkastajien osalta voidaan soveltaa myös laatuohjeistusta, jolla osoitetaan toiminnan laatu sähköturvallisuuden osalta.

Valvonnan lisäksi Tukes hyväksyy toimialansa tarkastuslaitokset. Hyväksymisvaiheen aikana tarkastetaan, että tarkastuslaitos täyttää säännöksissä asetetut vaatimukset. Valvontavaiheessa seurataan sen lisäksi, että tarkastuslaitos myös käytännössä toimii vaatimusten mukaisesti. Valvonnan kautta saadaan tietoa koko tarkastusjärjestelmän toimivuudesta ja kehittämistarpeista. Luettelo hyväksytyistä tarkastuslaitoksista on Tukesin Internet-sivuilla osoitteessa www.tukes.fi.

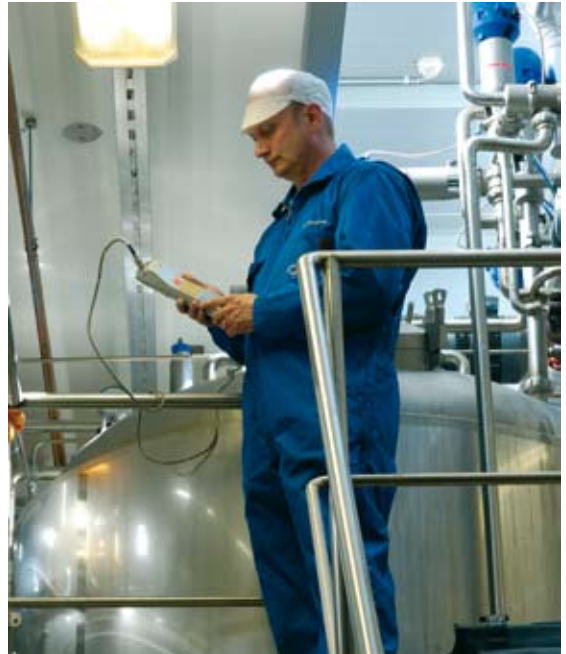
3. Painelaitteiden tarkastukset

Teollisuudessa ja työpaikoilla käytettäviä painelaitteita ovat höyry- ja kuumavesikattilat, painesäiliöt, autoklaavit, kylmälaitosten painelaitteet ja teollisuuden putkistot. Painelaitteetonnettomuudesta saattaa seurata vakavia henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkoja. Onnettomuuksien välttämiseksi on sellaiset painelaitteet, jotka voivat aiheuttaa suurta vaaraa, tarkastettava käyttöönottoaiheessa ja rekisteröitävä. Rekisteröidyille painelaitteille tehdään määräajoin tarkastuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että painelaite on kunnossa ja sitä voi käyttää turvallisesti. Tarkastusten laajuus vaihtelee, esim. höyrykattilan määräaikaistarkastuksessa tarkastetaan samalla koko kattilalaitos.

Painelaitteiden käytönaikaisia tarkastuksia tekevät hyväksytyt laitos ja omatarkastuslaitos. Tällaisia laitoksia ovat mm. Inspecta Tarkastus Oy, Polartest Oy ja Teollisuuden Voima Oy (omatarkastuslaitos). Kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyyskirjoja antavat Inspecta Sertifiointi Oy ja Polartest Oy.

Tarkastuslaitoksille kuuluu seuraavia tehtäviä:

- sijoitussuunnitelman tarkastus
- painelaitteiden määräaikaistarkastukset
- käytössä olevien painelaitteiden asennus-, korjaus ja muutostöiden tarkastukset.
- painelaitteen seurannasta sopiminen tai kunnonvalvontajärjestelmän vahvistaminen
- kuljetettavien painelaitteiden täyttölaitosten ja täyttöpaiikkojen tarkastukset
- kattilalaitoksen vaaran arvioinnin asianmukaisuuden tarkastus
- kattilalaitoksen käytön valvojan pätevyyskirjan antaminen

Kun painelaite on rekisteröity ja tarkastettu, siitä toimitetaan tiedot Tukesin painelaiterekisteriin. Rekisteriä käytetään valvonnan apuvälineenä ja siinä on tiedot yli 40 000 painelaitteesta.

Painelaitteen käytön aikana tehdään määräaikaistarkastuksia, joita ovat käyttötarkastus, sisäpuolinen tarkastus, määräaikainen painekoe ja muutostarkastukset (tarvittaessa). Määräaikaistarkastuksia voi eräissä tapauksissa korvata painelaitteen seurannalla tai kunnonvalvontajärjestelmällä.

Painelaitteen omistaja ja haltija vastaavat siitä, että painelaitteelle tehdään säädösten mukaiset määräaikaistarkastukset. Omistaja ja haltija tilaavat tarkastukset Tukesin hyväksymiltä tarkastuslaitoksilta.

Taulukko 1: Painelaitteiden määräaikaistarkastukset

Tarkastus	Toimenpide	Tavallinen aikaväli	
		Painesäiliöt	Kattilat
Ensimmäinen määräaikaistarkastus	Tarkastetaan, että painelaite voidaan ottaa turvallisesti käyttöön.	Käyttöönoton yhteydessä	Käyttöönoton yhteydessä
Käyttötarkastus	Käyttöä vastaavissa olosuhteissa tarkastetaan, että painelaitteen ja sen käytön osalta asiat ovat kunnossa.	4 vuotta	2 vuotta
Sisäpuolinen tarkastus	Laitte tyhjenetään, puhdistetaan ja sen kunto tarkastetaan perusteellisesti.	4 vuotta	4 vuotta
Määräaikainen painekoe	Tehdään painekoe ja tutkitaan mahdollisia vuotoja ja muodonmuutoksia.	8 vuotta	8 vuotta
Muutostarkastus	Kunto ja turvallisuus tarkastetaan korjausten ja erilaisten muutosten yhteydessä.	Tarvittaessa	Tarvittaessa

4. Sähkölaitteistojen tarkastukset

Sähkölaitteistojen tarkastukset ovat osa kiinteistön hyvää kunnossapitoa. Niillä ehkäistään sähkötapaturmien ja -palojen riskejä. Tarkastuksilla varmistetaan, että rakennettu sähkölaitteisto on teknisten vaatimusten mukainen ja turvallinen, että sen turvallisuus myös säilyy ja huoltotoimet ovat asianmukaisia. Luokkien 2 ja 3 sähkölaitteistoille on laadittava kunnossapito-ohjelma sähköturvallisuuden ylläpitämiseksi. Muiden sähkölaitteistojen osalta ohjelma voidaan korvata laitteiden ja laitteistojen käyttö- ja huolto-ohjeilla.

Käyttöönottovaiheeseen liittyvässä *varmennustarkastuksessa* todetaan sähköasennusten turvallisuus pistokokein ja varmistetaan, että sähköurakoitsija on itse tehnyt omalle asennukselleen asiallisen tarkastuksen. Varmennustarkastuksia tehdään omakoti- ja paritaloa suuremmille kohteille. Myös muutostöille tehdään sähkölaitteiston luokasta ja työn laajuudesta riippuen varmennustarkastuksia. Varmennustarkastus voidaan tehdä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun sähköasennukset valmistuvat lopulliseen käyttötarkoitukseensa, mutta verkkoyhtiöiden jakeluverkot yms. voidaan kuitenkin tarkastaa seuraavan kalenterivuoden kuluessa. Vaativimmat tilat tarkastetaan ennen käyttöönottoa (luokat 3a ja 3b, ks. taulukko 2). Tarkastuksesta annetaan todistus työn tilaajalle.

Määräaikaistarkastuksessa varmistetaan sähkölaitteiston kunto ja käytön turvallisuus sekä sähkön häiriötön käyttö. Tarkastuksesta luovutetaan haltijalle tarkastuspöytäkirja ja tarkastuksessa varmistetaan, että:

- sähkölaitteiston käyttö on turvallista ja laitteistolle on tehty huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaiset toimenpiteet
- sähkölaitteiston käyttöön ja hoitoon tarvittavat välineet, piirustukset ja ohjeet ovat käytettävissä
- sähkölaitteiston laajennus- ja muutostöistä on olemassa asianmukaiset tarkastuspöytäkirjat.

Määräaikaistarkastusten väli on 5 – 15 vuotta (ks. taulukko 2). Määräaikaistarkastuksia ei vaadita pelkästään asumiseen tarkoitettujen asuinrakennusten sähkölaitteistoille.

Varmennustarkastuksen tilaa laitteiston rakentanut sähköurakoitsija. Määräaikaistarkastuksen puolestaan tilaa sähkölaitteiston haltija/omistaja, eli käytännössä se, joka vastaa rakennuksen pitkäaikaisesta kunnossapidosta.

Tarkastaja tekee tarkastuksestaan ilmoituksen joko paikalliselle sähköä jakavalle verkko/energia-yhtiölle tai vaativimmista laitteistoista Tukesille.

Sähkölaitteistojen varmennus- ja määräaikaistarkastuksia voivat tehdä valtuutetut laitokset ja valtuutetut tarkastajat. Luokan 3a eli kemikaalilainsäädännön lupaa edellyttäviin tiloihin näitä tarkastuksia saa kuitenkin tehdä vain valtuutettu laitos.

Sähköalan valtuutettuina laitoksina toimivat: Elspecta Oy, Inspecta Tarkastus Oy ja Polartest Oy. Valtuutetun tarkastajan palveluja on saatavilla useilta energiayhtiöiltä (sähkölaitoksilta) sekä muilta sähköalan yrittäjiltä (rekisteri: www.tukes.fi).

Mikäli sähkölaitteiston rakentajalle on erikseen myönnetty laatujärjestelmään pohjautuva oman työn varmennusoikeus, ei varmennustarkastusta edellytetä lukuun ottamatta luokan 3a sähkölaitteistoja.

Taulukko 2: Sähkölaitteistojen määräaikaistarkastukset

Laitteistoluokka	Tarkastuksen kohde tai tila	Tarkastuksen tekijä	Määräaikaistarkastusväli
Luokka 3	a: Kemikaalilupaa edellyttävät räjähdysvaaralliset tilat (esim. kemianteollisuudessa) b: lääkintätilat leikkaussaleja sisältävissä sairaaloissa ja lääkäriasemilla c: verkko-yhtiöiden jakelu-, siirto- yms. verkot (esim. sähkö/energialaitokset)	valtuutettu laitos (a-c) valtuutettu tarkastaja (b ja c)	5 vuotta
Luokka 2	Muut lääkintätilat sairaaloissa ja lääkäriasemilla, suurjänniteliittymät (esim. muuntamon omistavat) sekä yli 1600 kVA:n pienjänniteliittymät (esim. suurteholiittymät)	valtuutettu laitos valtuutettu tarkastaja	10 vuotta
Luokka 1	Julkiset rakennukset, liike-, teollisuus-, maatalousrakennukset ja ulkoalueet (pääsulakkeet yli 35 A) ja ilmoituksenvaraiset räjähdysvaaralliset tilat (esim. bensiiniasemat) sekä asuinrakennuksissa olevat muut kuin asumista palvelevat tilat, mm. liiketilat, joiden pääsulakkeet yli 35 A.	valtuutettu laitos valtuutettu tarkastaja	15 vuotta

5. Hissien, liukuportaiden ja nosto-ovien määräaikaistarkastukset

Ennen uuden hissien käyttöönottoa ilmoitettu laitos tekee tarvittavat toimenpiteet hissien vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi.

Käytössä olevalle hissille on tehtävä määräaikaistarkastus ensimmäisen kerran viimeistään neljäntenä vuotena käyttöönotosta. Sen jälkeen henkilökuljetukseen tarkoitettavat hissit on tarkastettava joka toinen vuosi ja muut hissit joka kolmas vuosi.

Hissien määräaikaistarkastuksilla varmistetaan hissien laitteiston käyttöturvallisuus ja se, että huolto-ohjelman mukaiset toimenpiteet on tehty ajallaan ja kattavasti. Hissien määräaikaistarkastuksesta laaditaan pöytäkirja ja se luovutetaan haltijalle. Kun turvallisuus on varmistettu, tarkastaja antaa haltijalle tarkastuskortin, joka kiinnitetään hissien koriin tai sen läheisyyteen.

Myös muita nosto- ja siirtolaitteita, kuten liukuportaita ja -käytäviä, liikuntarajoitteisten kuljetukseen tarkoitettuja nostolaitteita, hyllystöhissejä, tavara-lava- ja pikkuhissejä sekä nostokorkeudeltaan yli 2 metrin sähkökäyttöisiä nosto-ovia, on huollettava ja tarkastettava samaan tapaan kuin normaaleja hissejäkin. Niiden määräaikaistarkastusten väli voi olla laitteen tyyppistä ja käyttötarkoituksesta riippuen 1 – 5 vuotta.

Tarkastusten tilaamisesta huolehtii haltija. Hissiä tai laitetta huoltavan yrityksen kanssa voi myös sopia, että se huolehtii tarkastusten tilaamisesta.

Tarkastuksia saavat tehdä valtuutetut laitokset. Nosto- ja siirtolaitteille määräaikaistarkastuksia saa tehdä myös tälle alalle erikseen valtuutettu tarkastaja. Alan valtuutettuina laitoksina toimivat Elspecta Oy, Inspecta Tarkastus Oy ja Nosturiexpertit Oy (nosto-ovet). Luettelo valtuutetuista tarkastajista on Internetissä sivulla www.tukes.fi.

6. Palonilmaisulaitteistojen ja sammutuslaitteistojen tarkastukset

Sammutuslaitteistoja sekä palonilmaisulaitteistoja käytetään palo- ja henkilöturvallisuuden varmistamiseksi teollisuudessa, sairaaloissa, majoitus- ja asuintiloissa, pysäköintihalleissa sekä erityistä suojelua vaativissa kohteissa (esim. kirkot ja museot).

Palonilmaisulaitteiston tarkoituksena on havaita alkava palo ja varottaa syntyneestä vaaratilanteesta kiinteistössä olevia ihmisiä sekä antaa hälytys joko aluehälytyskeskukseen tai muuhun miehitettyyn paikkaan. Automaattisen sammutuslaitteiston tarkoituksena on ilmaista ja sammuttaa tulipalo alkuvaiheessa, tai pitää palo hallinnassa kunnes lopullinen sammutus saadaan hoidettua muilla menetelmillä.

Laitteistojen tarkastuksia tehdään ennen käyttöönottoa sekä käytössä oleville laitteille määrävälein. Tarkastuksilla varmistetaan laitteistojen vaatimustenmukaisuus, sopivuus käyttötarkoitukseen ja se, että laitteistot ovat toimintakunnossa.

Ennen käyttöönottoa tehtävässä tarkastuksessa varmistetaan, että laitteisto on suunnitellusta ja asentamisesta annettujen vaatimusten sekä kyseiseen kohteeseen tehdyn suunnitelman mukainen. Tarkastuksessa varmistetaan lisäksi, että laitteisto vastaa asennustodistusta.

Käytön aikaisessa määräaikaistarkastuksessa tarkastetaan laitteiston kunto ja se, että laitteistoa on huollettu kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Tarkastukseen kuuluu myös laitteiston laajennusten ja muutosten asianmukaisuuden toteaminen ja sen varmistaminen, että laitteisto vastaa edelleen muuttuneiden käyttöolosuhteiden vaatimuksia. Käytön aikaisessa tarkastuksessa varmistetaan lisäksi, että laitteiston huoltoon ja kunnossapitoon tarvittavat välineet, piirustukset, kaaviot ja ohjeet ovat olemassa ja ohjeistus on ajan tasalla.

Sammutuslaitteistoille tehdään käyttöönottotarkastus ennen käyttöönottoa sekä määräaikaistarkastukset kahden vuoden välein. Asuinrakennuksiin asennetuille automaattisille sammutuslaitteistoille sekä kaasusammutuslaitteistoille tarkastusväli voi kuitenkin olla neljä vuotta.

Palonilmaisulaitteistoille tehdään varmennustarkastus ennen käyttöönottoa sekä määräaikaistarkastukset kolmen tai viiden vuoden välein. Henkilöturvallisuuden kannalta tärkeissä kohteissa (majoitustilat ja hoitolaitokset sekä tilat, joissa paloilmoitin on rakennusluvan ehtona) tarkastusväli on kolme vuotta ja muissa viisi vuotta.

Sammutuslaitteistojen ja palonilmaisulaitteistojen tarkastuslaitoksia ovat Alarm Control Alco Oy ja Inspecta Tarkastus Oy. Palonilmaisulaitteistojen tarkastuslaitoksena on myös Polartest Oy.

Tarkastusten teettämisestä huolehtiminen kuuluu rakennuksen omistajalle ja haltijalle. Pelastusviranomaisten tekemissä palotarkastuksissa varmistetaan, että omistaja ja haltija ovat huolehtineet sammutuslaitteistojen ja palonilmaisimien tarkastuksista ja kunnossapidosta.

7. Vaarallisten kemikaalien käsittelyyn liittyvät tarkastukset

Vaarallisten kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavat tuotantolaitokset tarkastaa Tukes ja vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavat laitokset tarkastaa palopäällikkö. Tarkastuslaitokset tekevät palavien nesteiden ja kaasujen varastosäiliöiden tarkastukset, maakaasuputkiston tarkastukset sekä nestekaasulaitoksen käyttöönottotarkastukset. Tarkastuksia tehdään sen varmistamiseksi että laitokset, säiliöt ja putkistot ovat turvallisia käytettä. Vaatimukset rakenteille, sijoitukselle ja käyttövalmiudelle tulevat säännöksistä, standardeista sekä laitosta koskevista lupapäätöksistä.

Kiinteiksi säiliöiksi asennettavat palavien nesteiden ja kaasujen säiliöt tarkastaa tarkastuslaitos. Suuret varastosäiliöt, joiden tilavuus on yli 1000 m³, tarkastetaan hitsaustöiden alkuvaiheessa ja ennen käyttöön luovuttamista. Palavien nesteiden ja kaasujen varastosäiliön valmistaja tai maahantuojia ei saa luovuttaa säiliötä käytettäväksi kiinteäksi varastosäiliöksi ennen kuin se on tarkastuslaitoksen tarkastuksessa todettu rakenteeltaan säädösten mukaiseksi. Jos säiliötä ei valmisteta standardien mukaisesti, haetaan tarkastuslaitokselta säiliön rakenteelle tyyppihyväksyntä.

Maakaasuputkisto tarkastetaan rakentamisen aikana kaikilta osiltaan ja käyttöönotettaessa. Maakaasuputkiston tarkastukseen kuuluu putkiston sijoituksen, rakenteen ja käyttövalmiuden tarkas-

taminen. Rakentamislupaa vaatineelle maakaasuputkistolle tehdään määräaikaistarkastus 8 vuoden välein. Määräaikaistarkastuksessa varmistetaan, että putkistoa on hoidettu voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti ja että putkisto ja siihen liittyvät rakenteet ovat toimintakuntoisia. Asennusliike tai rakennuttaja tilaa maakaasuputkiston tarkastuksen ennen sen käyttöönottoa ja toiminnanharjoittaja tilaa putkiston määräaikaistarkastuksen 8 vuoden välein.

Nestekaasulaitokselle tehdään tarkastus ennen käyttöönottoa sekä oleellisten muutosten yhteydessä. Käyttöönottotarkastus tehdään toimintavalmiille laitokselle. Tarkastuksessa varmistetaan, että laitos täyttää säännösten sekä laitosta koskevan lupapäätöksen vaatimukset. Tarkastuksen voi tehdä joko tarkastuslaitos tai Tukes. Toiminnanharjoittaja tilaa tarkastuksen ennen laitoksen käyttöönottoa.

Tukes tarkastaa vaarallisia kemikaaleja käsittelevät ja varastoivat laitokset seuraavin määräajoin:

- 1) Tuotantolaitokset, joilta edellytetään turvallisuus selvitystä, vähintään kerran vuodessa.
- 2) Tuotantolaitokset, joilta edellytetään toimintaperiaateasiakirjaa, vähintään kerran kolmessa vuodessa.
- 3) Muut laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavat laitokset vähintään kerran viidessä vuodessa.

Tukesin hyväksymiä tarkastuslaitoksia tällä alalla ovat Inspecta Tarkastus Oy ja Polartest Oy.

8. Vaarallisten aineiden kuljetussäiliöiden ja pakkausten tarkastukset

Vaarallisia aineita kuljetetaan Suomen maanteillä n. 15 miljoonaa tonnia vuodessa. Niitä kuljetetaan suuria määriä myös rautateitse ja meriteitse. Kuljetuksista ei saa aiheutua vaaraa ihmisille tai ympäristölle. Turvallisuuden varmistamiseksi vaarallisten aineiden kuljetussäiliöille ja -pakkauksille on asetettu kemikaalikohtaiset tekniset vaatimukset. Säiliöt ja pakkaukset luokitellaan sisältönsä perusteella kuljetusluokkiin 1 – 9. Luokkien perusteella määräytyvät niiden rakenne- ja tarkastusvaatimukset. Säiliöiden ja pakkausten vaatimusten mukaisuus selvitetään ennen käyttöönottoa ja niiden kuntoa seurataan määräaikaistarkastuksilla.

Tarkastuksia tekevät VAK-tarkastuslaitokset ja VAK-määräaikaistarkastusten laitokset.

VAK-tarkastuslaitos tekee laitoksen tunnustamis päätöksen mukaisesti pakkausten ja säiliöiden hyväksymisiä sekä pakkausten ja säiliöiden määräaikaistarkastuksia ja ylimääräisiä tarkastuksia. Pakkausten ja säiliöiden hyväksymiset ja määräaikaistarkastukset koskevat kansalliseen ja kansainväliseen maantiekuljetukseen, kansalliseen ja kansainväliseen rautatiekuljetukseen, merikuljetukseen ja siviili-ilmailukäyttöön tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä.

VAK-määräaikaistarkastusten laitos voi tehdä pakkausten määräaikaistarkastuksia sekä muita täydentäviä tarkastuksia laitokselle annetun tunnustamis päätöksen mukaisesti.

Kiinteät säiliöt (säiliöajoneuvot), irrotettavat säiliöt, monisäiliöajoneuvot, säiliökontit, säiliövaihtokorit, MEG-kontit

VAK-tarkastuslaitos tarkastaa säiliöt ja niiden varusteet ennen käyttöönottoa ja tekee määräaikaistarkastuksia seuraavasti: Kiinteille säiliöille, irrotettaville säiliöille ja monisäiliöajoneuvoille tehdään määräaikaistarkastus 6 vuoden välein painekokeineen sekä vähintään joka 3 vuosi säiliöiden ja sen varusteiden tiiviyskoe sekä kaikkien varusteiden toimintatarkastus. Säiliökonteille, säiliövaihtokoreille ja MEG-konteille vastaavat tarkastukset tehdään 5 vuoden ja 2,5 vuoden välein.

IBC-pakkaukset

VAK-tarkastuslaitos hyväksyy laadunvarmistusohjelman, jonka mukaisesti IBC-pakkaukset valmistetaan ja testataan.

VAK-tarkastuslaitos tarkastaa IBC-pakkaukset ennen käyttöönottoa ja tämän jälkeen vähintään viiden vuoden välein. VAK-määräaikaistarkastusten laitos saa myös tehdä määräaikaistarkastukset. Määräaikaistarkastuksessa vähintään viiden vuoden välein tarkastetaan pakkauksen vastaavuus hyväksytyyn rakennetyypin kanssa, pakkauksen sisäinen ja ulkoinen kunto sekä käyttölaitteiden asianmukainen toiminta. Vähintään kahden ja puolen vuoden välein tehdään lisäksi IBC-pakkauksille tarkastus, jossa tarkastetaan pakkauksen ulkoinen kunto ja käyttölaitteiden asianmukainen toiminta.

Tarkastuksia tekevät VTT, Inspecta Tarkastus Oy ja Polartest Oy. Tarkastusten tilaamisesta vastaavat pakkausten ja säiliöiden omistajat ja haltijat.

9. Kuljetuskonttien tarkastukset

Kansainväliseen liikenteeseen käytettävien konttien rakenteen lujuus ja varustelu tulee olla hyväksytty. Konttien hyväksyminen voidaan tehdä turvallisista konteista tehdyn kansainvälisen sopimuksen mukaisesti yleissopimuksen sopijamaassa. Kontissa on hyväksymisen merkinä turvallisuuskilpi, johon sisältyy myös tiedot kontin myöhemmistä tarkastuksista.

Suomessa kontin rakenteen lujisuuden ja varustelun voi hyväksyä Tukesin hyväksymä tarkastuslaitos. Käytännössä kaikki kontit on kuitenkin hyväksytty muissa sopijamaissa, sillä Suomessa ei ole tällä hetkellä konttien tarkastuslaitosta.

10. Vakaustoiminta

Yleisessä kaupankäynnissä käytettäville mittauslaitteille, kuten vaa'oilille ja polttoaineen jakelumittareille, on tehtävä tekninen tarkastus eli vakaus, jossa laitteen rakenne ja toiminta tarkastetaan, hyväksytään ja hyväksyntä merkitään näkyviin. Vakauksella varmistetaan, että laite toimii luotettavasti ja näyttää oikein. Näin kuluttaja saa oikean määrän tuotetta ja kauppias oikean korvauksen myymästään tuotteesta. Vakauksia tehdään myös säiliöautojen mittauslaitteille sekä säiliöille.

Vakauksen edellytyksenä on, että mittauslaitteella on tyyppi hyväksyntä. Tyyppi hyväksynnän edellyttämässä tyyppitarkastuksessa varmistetaan, että mittauslaitteen malli ja rakenne ovat säädösten mukaiset. Ennen mittauslaitteen käyttöönottoa tehdään ensivakaus, jossa tarkastetaan, että mittauslaite vastaa hyväksyttyä tyyppiä ja että se toimii luotettavasti. Tämän jälkeen laitteelle tehdään vakaus määräajoin, esim. polttonestettä mittaaville laitteille 2 vuoden välein. Mittauslaitteen virityksen muuttaminen estetään sinetöinnillä.

Mittauslaitteen omistaja tai haltija vastaa siitä, että laitteelle on tehty vakaus ennen käyttöönottoa ja se vaataan määräajoin uudestaan.

Tarkastuslaitos tekee tyyppitestauksen, antaa tyyppi hyväksynnän, tekee ensivakauksia ja määräaikaivakauksia sekä myöntää huoltoliikenteille huoltosinetöintioikeuksia. Kaupankäynnissä käytettäviä mittauslaitteita tarkastaa eli vakaa Inspecta Tarkastus Oy ja kuljetussäiliöitä vakaa lisäksi Polartest Oy. Polttonestemittareita ja -mittauslaitteistoja vakaa myös PME-Control Oy ja polttonesteiden jakelumittareita vakaa myös THT-Tarkastus Oy.

Vakaaminen varmistaa mittauslaitteen luotettavuuden. Vakauksesta kertoo laitteessa oleva vakaustarra tai -leima. Tarrasta näkyy vuosiluku ja kuukausi, jolloin mittauslaitteelle on viimeksi tehty vakaus.

11. Jalometallituotteiden tarkastusleimaus

Jalometallituotteilla tarkoitetaan kullasta, hopeasta tai platinasta valmistettuja esineitä, kuten koruja, ruokailuvälineitä, kynttilänjalkoja yms. Tietyn grammapainon ylittävässä jalometallituotteissa on oltava nimileima ja pitoisuusleima. Pitoisuusleima kertoo tuotteen sisältämän puhtaan jalometallin osuuden tuotteesta. Rekisteröity nimileima kertoo valmistajan, myyjän tai maahantuojan, joka on tuotteesta vastuussa. Tukes hyväksyy ja rekisteröi nimileimat; rekisteri on osoitteessa www.tukes.fi.

Jalometallituotteiden tarkastaminen ja tarkastusleimaaminen muuttuivat vapaaehtoisiksi 1.1.2001 alkaen. Tuotteen valmistaja tai maahantuoja voi teettää tarkastuksen ja tarkastusleimaamisen osoittaakseen, että puolueeton tarkastuslaitos on tutkinut tuotteen vaatimustenmukaisuuden mm. leimojen ja pitoisuuksien osalta. Leimat antavat tietoa esineen alkuperästä ja muista ominaisuuksista. Tarkastusleima yksilöi tarkastuslaitoksen.

Jalometallituotteita tarkastaa ja tarkastusleimaa Suomessa Inspecta Oy.

Jalometallituotteita tarkastettaessa selvitetään sen jalometallipitoisuus. Tuotteista voidaan teettää myös nikkelpitoisuuksiin liittyviä testejä. Kuluttajavirasto valvoo tuotteiden nikkelpitoisuuksia.

Jalometallituotteiden tarkastustoiminta palvelee maahantuoja, valmistaja ja kultasepän alan yrityksiä. Myös kuluttajat voivat tarkastuttaa jalometallituotteiden pitoisuuksia tarkastuslaitoksella.

PL 123 (Lönnrotinkatu 37)
00181 HELSINKI
puhelin 010 6052 000, faksi 010 6052 466
www.tukes.fi